

vexilologie

124

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Petr Exner – Pavel Fojtík

KRAJSKÉ SYMBOLY V ČESKÉ REPUBLICE (I)

Česká republika vznikla 1.1.1993 rozdělením České a Slovenské Federativní Republiky na Českou republiku a Slovenskou republiku. V ústavě nově vzniklé České republiky (ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 ze dne 16.12.1992) bylo v článku 99 uzákoněno, že „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky. Vyššími územními samosprávnými celky jsou země nebo kraje.“ Následovalo dlouhé období, kdy probíhala diskuse o vlastní podobě a funkci vyšších územně samosprávních celků (VÚSC). Jejich počet v představách jednotlivých politiků osciloval od 77, což byl počet stávajících okresů, po dva – Čechy a Moravu. Teprve v roce 1997 byl přijat ústavní zákon č. 347/1997 Sb. ze dne 3.12.1997 o vytvoření vyšších územně samosprávních celků. Parlament České republiky se tímto zákonem usnesl na vytvoření čtrnácti VÚSC. Jsou to: Hlavní město Praha, Středočeský kraj, Budějovický kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Jihlavský kraj, Brněnský kraj, Olomoucký kraj, Ostravský kraj a Zlínský kraj. Zároveň vypustil článek 103 (který stanovoval, že o názvu VÚSC rozhodují zastupitelstva krajů) a změnil článek 99 Ústavy České republiky na: „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“ Zákon nabyl účinnosti k 1.1.2000. Tímto bylo stanoveno, že VÚSC se budou nazývat kraje a jmenovat se podle svého sídelního města (s výjimkou Středočeského kraje, jehož sídlem je Praha). Zákon o krajích, který určuje práva a povinnosti krajů, byl přijat o další tři roky později. Na základě ustanovení § 5 zákona 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení) ze dne 12. dubna 2000 „Kraj a jím zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby mohou užívat znak a prapor kraje.“. Tyto symboly mohou být, na návrh kraje, kraji uděleny předsedou Poslanecké sněmovny parlamentu.

Protože v té době již několik let platil zákon 367/1990 Sb. o obcích (obecní zřízení), podle kterého získaly obce právo používat znak a prapor a byly již přijaty stovky praporů obcí, bylo možno využít zkušeností vzniklých při přijímání nových symbolů obcí a v předstihu připravit podmínky pro to, aby symboly krajů byly svým způsobem jedinečné a na první pohled odlišitelné od praporů obecních. Postup udělování nových krajských symbolů byl upraven v zákoně obdobným způsobem jako při udělování symbolů obcím, takže návrh, který kraj postoupí předsedovi Poslanecké sněmovny, bude posuzovat Podvýbor pro heraldiku a vexilologii Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu (VVVKMT) Poslanecké

sněmovny Parlamentu České republiky. Podvýbor posoudí návrh z odborného hlediska a své doporučení předá VVVKMT, který svým usnesením doporučí předsedovi PS PČR udělení symbolů. Ten pak svým rozhodnutím symboly kraji udělí. Podvýbor nemůže návrh měnit či upravovat, může jej pouze nedoporučit k udělení, což v praxi znamená jisté „právo veta“. Kraj tedy musí svůj návrh pozměnit tak, aby vyhovoval obecným heraldickým a vexilologickým pravidlům, a upravený návrh (po event. konzultaci s experty podvýboru či místními odborníky) poslat ke schválení znovu.

Podvýbor pro heraldiku a vexilologii připravil soubor kritérií, podle nichž se budou udělovat znaky a prapory krajům, které byly schváleny VVVKMT usnesením č. 198 z 39. schůze výboru dne 8. listopadu 2000. Kritéria stanoví, že znak bude tvořit čtvrcený štít ve formě francouzského štítu (podobně jako velký státní znak ČR) bez klenotů. V první, nejčestnější čtvrtině bude historický znak země, ve které se kraj či jeho většina nachází, v další čtvrtině figura ze znaku města, kde kraj sídlí, a ve zbylých čtvrtinách budou heraldické či obecné figury charakterizující kraj. Prapor kraje bude heraldický, tj. odvozen od znaku prostým přepisem na list o poměru stran 2:3.

V podzimních měsících roku 2000 se v tisku objevily články s návrhy na znaky krajů, jak je navrhovali čtenáři, politické strany i odborníci. Naprostá většina návrhů nedosahovala ani minimálních požadavků na znak kladených, natož aby splňovala kritéria podvýboru. Ukázalo se, že navrhnout heraldicky správný, esteticky dokonalý a prakticky použitelný znak není zdaleka jednoduché. Kromě historicky stálých heraldických pravidel, jejichž dodržení je základem pro dokonalý estetický vzhled, je nutno brát v úvahu i způsoby použití symbolu. Zmenšením znaku na velikost razítka by složité a drobné figury zcela zanikly a slily se do nečitelné skvrny. Prapor, který bude na žerdi či ve formě vlajky na stožáru, bude často svěšen a viditelná bude jen část listu. Naopak, bude-li použita symbolika jednoduchá a výrazná, bude ji možno použít i ve formě loga pro prezentaci a propagaci kraje v České republice i v mezinárodním styku na úrovni regionů v Evropské unii i mimo ni.

Neméně důležitá je i obsahová stránka symbolů, neboť ta bude mít vliv na akceptování symbolů občany a jejich „ztotožnění se“ s nově vzniklým krajem. Je proto vhodné použít na znaku kraje figury a motivy, které budou široce akceptovatelné. Nebudou symbolizovat to které město či oblast, ale kraj jako celek s přihlédnutím k jeho dlouhé historické tradici a k jeho trvalým charakteristikám, které vešly v obecnou známost v široké veřejnosti, nejen v kraji, ale v celé České republice.

Jednotlivé kraje se k vytvoření svých symbolů postavily různým způsobem. Některé vyhlásily veřejnou soutěž na návrh nových krajských symbolů, jiné ustavily komise odborníků a v Olomouckém kraji oslovili pouze jednu osobu, což vzhledem k tomu, že se jednalo o velice erudovaného heraldika a výtvarníka Jiřího Loudu, autora státního znaku České republiky, bylo zcela přirozené.

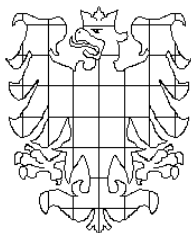
Ještě před tím, než podvýbor dostal k posouzení první návrhy krajských symbolů, byl přijat ústavní zákon č. 176/2001 Sb. ze dne 16.5.2001, kterým se mění ústavní zákon č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Na žádost některých krajů byly tímto zákonem změněny názvy krajů na Jihočeský (původně Budějovický), Vysočina (Jihlavský), Jihomoravský (Brněnský) a Moravskoslezský (Ostravský).

SYMBOLY ČECH, MORAVY A SLEZSKA

Krajské symboly vycházejí z velkého znaku České republiky, tak jak byl ustaven zákonem č. 3 České národní rady ze dne 17. prosince 1992 o státních symbolech České

republiky. V § 2 odst. 1 zákona je velký znak popsán takto: „Velký státní znak tvoří čtvrcený štít, v jehož prvním a čtvrtém červeném poli je stříbrný dvouocasý lev ve skoku se zlatou korunou a zlatou zbrojí. Ve druhém modrém poli je stříbrno-červeně šachovaná orlice se zlatou korunou a zlatou zbrojí. Ve třetím zlatém poli je černá orlice se stříbrným půlměsícem zakončeným jetelovými trojlístky a uprostřed s křížkem, se zlatou korunou a červenou zbrojí.“.

Při popisu znaku a praporu kraje jsou použity termíny český lev, moravská orlice a slezská orlice. Jejich popis již není uváděn a chápou se jako figury z velkého státního znaku. Tedy český lev je stříbrný dvouocasý lev ve skoku se zlatou korunou a zlatou zbrojí, moravská orlice je stříbrno-červeně šachovaná orlice se zlatou korunou a zlatou zbrojí a slezská orlice je černá orlice se stříbrným půlměsícem (perizoniem) zakončeným jetelovými trojlístky a uprostřed s křížkem, se zlatou korunou a červenou zbrojí.



SYMBOLY KRAJŮ

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Zvláštní postavení mezi vyššími územně správními celky zaujímá Hlavní město Praha. V ústavním zákoně č. 347/1997 Sb. není výslovně označeno jako kraj a nevztahuje se na ně ani zákon č. 129/2000 Sb. o krajích. Jeho správa a postavení („jako hlavního města České republiky, kraje a obce...“) jsou upraveny samostatným zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, který nabyl účinnosti 12. listopadu 2000. Tento vyšší územně správní celek jako jediný bude i nadále používat své historické symboly. Z tohoto důvodu také se vzhled pražského znaku a praporu zásadně liší od všech ostatních krajů a kromě toho hlavní město používá dva znaky, velký a malý.



Obr. 1

Znak hlavního města Prahy (obr. 1) byl naposledy modifikován Zastupitelstvem hlavního města Prahy vyhláškou „o znaku a praporu hlavního města Prahy a jejich užívání“ č. 1/1991, přijatou 21. února 1991 a publikovanou ve Sbírce obecně závazných vyhlášek hlavního města Prahy 31. července 1991, částka 1. V pozdějších letech byla vyhláška novelizována v částech, které se týkají užívání městských symbolů. Ačkoliv se odvolává na původní zákon o obcích č. 367/1990 Sb., nebyl Praze novelizovaný znak nikdy podle tohoto zákona udělen (tehdy předsednictvem ČNR). V té době už byl v platnosti zákon o hlavním městě Praze

č. 418/1990 Sb., ten se ale o symbolech hlavního města jako celku nezmiňuje. Kodifikuje jen užívání symbolů městských částí. Nový zákon o hlavním městě Praze č. 131/2000 Sb. už na znak a prapor města pamatuje ve svém § 15, ve kterém se uvádí, že „*Hlavní město Praha a právnické osoby a zařízení založené nebo zřízené hlavním městem Prahou mohou užívat znak a prapor hlavního města Prahy.*“.

Znak (odst. 1 a 3 čl. 1 vyhlášky č. 1/1991 Sb. hl. m. Prahy):

(1) Znak hlavního města Prahy má tuto podobu: Na červeném štítě je zlatá hradební zeď z kvádřového zdíva se stříbrným cimbuřím o sedmi viditelných a pěti celých stínkách, prolomená otevřenou bránou s vytaženou zlatou mříží. Veřeje brány přirozené barvy mají zlaté kování. Z brány vyniká na černém pozadí ozbrojené rámě držící stříbrný meč se stříbrným jílcem a zlatou záštitou. Klenba brány je stříbrná, uprostřed se zlatým klenákem. Nad hradební zeď vystupují tři zlaté věže z kvádřového zdíva, střední větší, se zlatým cimbuřím o čtyřech stínkách a se zlatou valbovou střechou s dvěma zlatými makovicemi, postranní menší, se zlatým cimbuřím o třech stínkách a se stanovou střechou s jednou makovicí, vše taktéž zlaté barvy. Velká věž je prolomena trojdílným a malé dvojdílným černým oknem se stříbrným rámem.

Na štít jsou postaveny tři kolčí přilby se zlatými korunami a zlatočervenými příkrývadly. Prostřední přilba nese rostoucího, dvouocasého, stříbrného lva se zlatou korunou a zbrojí. Postranní přilby pak nesou praporec erbovních měst nebo městských částí, které mají historický praporec, spojených nyní v hlavním městě. Praporec na heraldicky pravé přilbě mají zlaté žerdě a tyto barvy (postupující vždy z vnější strany znaku do středu a u jednotlivých praporeců shora dolů): 1. zlatá - červená - stříbrná (Nové Město), 2. stříbrná - modrá (Hradčany), 3. zlatá - modrá (Vyšehrad), 4. červená - modrá - stříbrná (Libeň), 5. stříbrná - červená (Bubeneč), 6. stříbrná - modrá - zlatá (Košíře), 7. stříbrná - červená - zlatá (Smíchov), 8. stříbrná - červená - modrá (Vršovice), 9. stříbrná - zelená - červená (Žižkov), 10. modrá - červená - stříbrná - zelená (Uhrňetves), 11. černá - červená - stříbrná (Horní Počernice), 12. zelená - červená - modrá (Zbraslav).

Praporec na heraldicky levé přilbě stejného provedení (při stejně postupujícím popisu) mají tyto barvy: 1. červená - zlatá - stříbrná (Staré Město), 2. stříbrná - modrá (Malá Strana), 3. červený praporec se zlatou hvězdou Šalamounovou (Josefov), 4. stříbrná - červená (Holešovice - Bubny), 5. stříbrná - modrá - stříbrná - modrá (Břevnov), 6. stříbrná - červená (Karlín), 7. modrá - zelená - stříbrná (Nusle), 8. stříbrná - červená - stříbrná - červená (Královské Vinohrady), 9. stříbrná - červená - zelená (Vysočany), 10. zlatá - modrá - stříbrná (Modřany), 11. modrá - stříbrná - červená (Radotín), 12. červená - stříbrná - červená (Dubeč).

Štít drží z každé strany dvouocasý stříbrný lev se zlatou korunou a zbrojí. Tito lvi stojí na zlaté lipové větvi s ratolestmi. Přes ni visí červená, zlatě podšitá stuha s devizou provedenou zlatým písmem "Praga caput rei publicae."

(3) Štít znaku hlavního města Prahy lze používat samostatně (tzn. malý znak).

Prapor (čl. 2 vyhlášky č. 1/1991 Sb. hl. m. Prahy):

(2) Prapor hlavního města Prahy (**obr. 2**) nese barvy odvozené ze znaku hlavního města Prahy, je rozdělen do dvou pruhů, horního žlutého a dolního červeného.

V klenotu pražského znaku je umístěno 24 symbolických praporů zastupujících ty obce, které před připojením ku Praze měly statut města (tj. včetně těch, které dnes již netvoří



Obr. 2

samosprávnou územní jednotku a jsou jen katastrálním územím). Výjimku zde tradičně tvoří prapor bývalé obce Holešovice-Bubny, která byla připojena k hlavnímu městu ještě před vytvořením tzv. Velké Prahy v roce 1922. Aby byla ve znaku symbolizována všechna katastrální území hlavního města, jsou zlaté věže a hradební zeď sestaveny ze 112 kvádrů. V oficiálním popisu to však výslovně uvedeno není. Podrobný popis znaku Hlavního města Prahy jsme přinesli ve *Vexilologii* č. 83, s. 1627 – 1630.

Podoba pražského praporu byla stanovena už v roce 1886 a před přijetím dnešní platné vyhlášky byl tento symbol naposledy popsán ve vyhlášce NVP č. 15/1964 Sb. NVP, přijaté na plenárním zasedání NVP 26. října 1964.

Autorem nynější výtvarné podoby znaku hlavního města Prahy je akademický malíř Karel Pánek. Barvy pražského praporu určil v roce 1886 v duchu tehdejších zvyklostí pražský archivář J. Emler.

OLMOUCKÝ KRAJ

Hejtman Olomouckého kraje Jan Březina se rozhodl nevypisovat soutěž na nové symboly kraje a požádal o vyhotovení návrhu autora státního znaku České republiky celostátně uznávaného olomouckého heraldika a vexilologa Jiřího Loudy. Stalo se tak v pátek 9. března 2001 dopoledne a už odpoledne uviděl návrh na vlastní oči.

Heraldik předložil jen jediný návrh, protože podle svých slov „O znaku Olomouckého kraje jsem přemýšlel už delší dobu. To, co jsem jim ukázal, považuji za nejlepší. Proč bych měl předkládat návrhy, o kterých si myslím, že nejsou tak dobré.“. Radní neměli proti návrhu žádné námítky a předložili jej zastupitelstvu kraje ke schválení.

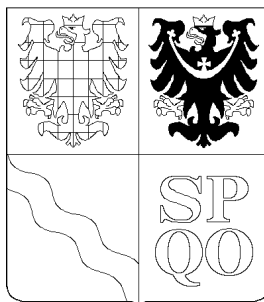
I když radní jednali pouze o jednom návrhu, posílali lidé z Olomoucka i své návrhy na znak kraje. Objevoval se v nich pluh, kolo i třeba želva a k zajímavým patřil návrh na znak, v němž bylo kamenné slůně z Králického Sněžníku.

Navržený znak Olomouckého kraje (**obr. 3**) má čtvercový štít, v prvním poli moravská orlice, v druhém poli slezská orlice, ve třetím zlatém poli kosmé modré vlnité břevno a ve čtvrtém modrém poli zlatá písmena S, P, Q a O.

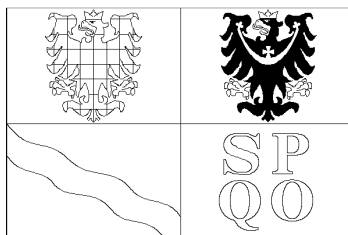
Orlice v prvním a druhém poli představují Moravu a Slezsko, na jejichž území kraj leží.

Kosmé modré vlnité břevno ve zlatém poli představuje řeku Moravu protékající zlatými lány hanácké pšenice. Kosmý směr odpovídá toku řeky napříč krajem od severozápadu k jihovýchodu. Zlatá písmena S, P, Q a O v modrém poli jsou převzata ze znaku sídelního města Olomouce, kde doprovázejí moravskou orlici. Jsou vyjádřením latinského výrazu Senatus Populus Que Olomucensis (senát a lid olomoucký) a byla do znaku města přidána Marií Terezií dne 12.11.1758 (kromě jiného) jako polepšení znaku za hrdinný odpor měšťanů proti Prusům.

Zastupitelstvo kraje schválilo symboly dne



Obr. 3



Obr. 4

26.4.2001 a Podvýbor pro heraldiku a vexilologii je projednal na své schůzi 30.5.2001. Oficiální popis symbolů kraje zní:

Znak: Modro-zlatě čtvrcený štít, v prvním poli moravská orlice, ve druhém poli slezská orlice, ve třetím poli kosmé modré vlnité břevno, ve čtvrtém poli zlatá majuskulní písmena SPQO (2,2).

Prapor: Modro-žlutý čtvrcený list, v horním žerďovém poli moravská orlice, v dolním žerďovém poli kosmý modrý vlnitý pruh široký jednu desetinu délky listu se třemi vrcholy a čtyřmi prohlubněmi. V horním vlajícím poli slezská orlice, v dolním vlajícím žlutá majuskulní písmena SPQO (2,2). Poměr šířky k délce listu je 2:3. (**obr. 4**)

Výbor pro vědu, vzdělání, mládež a tělovýchovu doporučil udělení znaku a praporu usnesením č.265/2001 ze dne 13.6.2001. Symboly Olomouckému kraji udělil předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Václav Klaus svým rozhodnutím č. 87 ze dne 27.6.2001. Proces udělování byl zakončen slavnostním předáním dekretu do rukou hejtmána v místnosti státních aktů Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 14.8.2001.

KARLOVARSKÝ KRAJ

Dne 8. února 2001 vyhlásilo Zastupitelstvo Karlovarského kraje veřejnou soutěž na vytvoření návrhu znaku a praporu Karlovarského kraje ve smyslu § 847 - 849 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku v platném znění s termínem předání návrhů v pondělí 12. března 2001. V podmínkách soutěže bylo stanoveno, že prapor bude rozdělen na čtvrtiny a v jeho středu bude znak kraje, čímž se odchýlila od kritérií stanovených podvýborem. Pro vyhodnocení návrhů byla ustavena odborná komise, jejímž úkolem bylo vyhodnotit předložené návrhy tak, aby zastupitelé mohli rozhodnout o symbolech na svém zasedání dne 12. dubna 2001.

Z 37 návrhů jedenadvaceti autorů doporučila komise na svém zasedání dne 3. dubna 2001 tři, které Rada Karlovarského kraje doporučila usnesením č. RK 84/01 ze dne 5. dubna 2001 k předložení Zastupitelstvu Karlovarského kraje ke schválení.

Na prvním místě se umístil návrh ing. arch. Michala Karase z Karlových Varů. Znak byl červeno-zlatě čtvrcen. V prvním poli byl český lev, ve druhém černá kašna se dvěma prameny tryskajícího pramene, ve třetím stříbrná hornická kladívka a ve čtvrtém znak města Karlovy Vary. Druhé místo obsadil návrh Vladimíra Cabaly ze Sokolova. Čtvrcený znak měl v prvním poli českého lva, ve druhém modrém stříbrný lázeňský pohárek, ve třetím, zeleném zlatá hornická kladívka a ve čtvrtém znak Karlových Varů. Na třetím místě se umístil další návrh ing. arch. Michala Karase. Tento jeho druhý návrh se lišil od vítězného tím, že ve druhém poli byl znak města Sokolov a ve třetím znak Chebu.

Pro své rozhodování si komise vyžádala stanovisko autora státního znaku Jiřího Loudy, který ve svém dopise z 2. dubna 2001 doporučil ke schválení návrh ing. arch. Michala Karase s několika úpravami, jejichž cílem bylo nakreslit znak tak, aby lépe vyhovoval heraldickým pravidlům. Zlatou barvu druhého a třetího pole doporučil nahradit modrou a změnit barvu fontány na zlatou. Doporučil také odstranit ratolesti pod kladívky, zkrřížená kladívka provést tak, aby kovové části byly stříbrné a topůrka zlatá, a stříbrné vlnovky ve čtvrtém poli protáhnout až k okraji pole tak, jak je to i v městském znaku.

Prapor měl být podle doporučení komise ve smyslu usnesení podvýboru heraldický a vlajka měla mít podobu červeno-modře čtvrceného listu bez jakýchkoliv figur. Toto doporučení vyplynulo z obav, že výroba velkého množství komplikovaných praporů (např. pro potřeby výzdoby během filmových festivalů) by byla velice nákladná.

Zastupitelstvo Karlovarského kraje na svém jednání dne 12. dubna 2001 v Sokolově usnesením č. ZK 18/01 vyhodnocení komise velkou většinou schválilo. Text usnesení zní: „Znak má v 1. hlavním poli českého lva, diagonálně je umístěn znak sídelního města kraje. V dalších dvou polích jsou umístěny symboly charakterizující kraj – symbol lázeňství (fontána) a hornictví (kladívka). Tyto symboly jsou umístěny do modrých polí, což barevně odpovídá české trikoloře. Prapor Karlovarského kraje je ve smyslu usnesení podvýboru pro heraldiku Poslanecké sněmovny převodem celého znaku bez štítu na list praporu. Vlajku bude Karlovarský kraj používat v barvách polí znaku (červená, modrá) se stejným čtvrcením.“

Na vyobrazení zůstaly zlaté ratolesti ve třetím poli, jinak byly připomínky Jiřího Loudy akceptovány.

Dne 25. dubna 2001 požádal hejtman Karlovarského kraje Josef Pavel předsedu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Vladimíra Cisára o posouzení návrhu na znak a prapor kraje a jeho následné udělení.

Symboly kraje byly schváleny v Podvýboru pro heraldiku a vexilologii dne 30.5.2001. Jako podklad bylo zasláno pouze vyobrazení znaku, takže popis praporu byl vytvořen podle něj. Na dotaz autorů článku o vzhledu praporu zaslal ing. Jiří Behenský podklad, podle nějž jsou prapory vyráběny. Zde však bílé vlnité pruhy ve čtvrtém poli zabírají pouze druhou a třetí čtvrtinu pole.

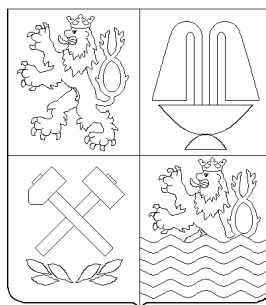
Oficiální popis symbolů kraje zní:

Znak: Červeno-modře čtvrcený štít, v prvním poli český lev, ve druhém poli zlatá fontána s tryskající stříbrnou vodou, ve třetím poli stříbrná zkřížená hornická kladívka na zlatých topůrkách, pod nimi dvě zlaté zkřížené ratolesti, ve čtvrtém poli stříbrný korunovaný dvouocasý lev se zlatou zbrojí vyrůstající ze tří vlnitých stříbrných břevien. (obr. 5)

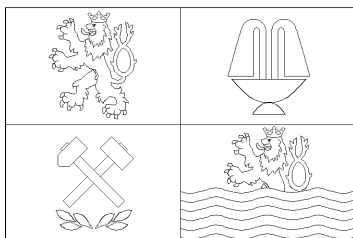
Prapor: Červeno – modře čtvrcený list. V horním žerďovém poli český lev, v dolním žerďovém poli bílá hornická kladívka na žlutých topůrkách nad dvěma žlutými zkříženými ratolestmi. V horním vlajícím poli žlutá fontána s tryskající bílou vodou. V dolním vlajícím poli sedm vodorovných pruhů, střídavě červených a bílých v poměru 7 : 1 : 1 : 1 : 1 : 1 : 1. Bílé pruhy jsou vlnité, z horního vyrůstá bílý dvouocasý korunovaný lev se zlatou zbrojí. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3. (obr. 6)

Výbor pro vědu, vzdělání, mládež a tělovýchovu doporučil udělení znaku a praporu usnesením č.265/2001 ze dne 13.6.2001. Symboly Karlovarskému kraji udělil předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Václav Klaus svým rozhodnutím č. 87 ze dne 27.6.2001. Proces udělování byl zakončen slavnostním předáním dekretu do rukou hejtmána v místnosti státních aktů Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 14.8.2001.

Na oficiálních internetových stránkách Karlovarského kraje je nesprávně uvedeno, že prapor má poměr stran 1 : 2 a že se zavěšuje na dvě žerďe (sic!), na rozdíl od vlajky, která se zavěšuje na jednu žerď. Vlajka bez heraldických figur, tj. jen červeno-modře čtvrcený list, je označena jako „standardní vlajka kraje“.



Obr. 5



Obr. 6

Vyobrazený prapor má chybně vlnité pruhy jen ve střední části pole, nedosahují jeho okrajů. Na fotografii z podpisu Společného prohlášení o spolupráci mezi Karlovarským krajem, Svobodným státem Sasko a vládním krajem Chemnitz z 23. května 2002 je však zřetelně vidět, že byl při té příležitosti použit správný prapor, tedy s vlnitými pruhy do krajů pole.

Literatura:

Vyhláška o znaku a praporu hlavního města Prahy a jejich užívání. Sbírka obecně závazných vyhlášek hlavního města Prahy. Ročník 1991. Částka 1. Vydáno 31. 7. 1991.

FOJTÍK, P.: Poznámky k symbolům hlavního města Prahy. *Vexilologie*, 1991, č. 83, s. 1627 – 1630.

HRDLIČKA, J.: Pražská heraldika. Public history. Praha 1994. s. 35 – 36.

MUCHA, L.: Vlajky pražských měst. *Vexilologie*, 1979, č. 32-33, s. 551 – 554.

Návrat českého lva. *Večerní Praha* 26. 3. 1990.

Lev se vrátil. *Večerní Praha* 26. 2. 1991.

Symbol kraje se zalíbil, *MF Dnes* 15.3.2001.

LÍŠKA, K. – MUCHA, L.: Klíč k našim městům. Praha 1979, s. 157-160.

<http://olomouc.idnes.cz>

Vyhodnocení veřejné soutěže na znak a prapor Karlovarského kraje

dopis R. Štěpanovského P. Exnerovi, nedatováno

Zápis z 9. jednání Rady Karlovarského kraje (internetové stránky Karlovarského kraje)

Karlovarský znak: lázeňství a hornictví, *MF Dnes* 13.4.2001.

Zápis z 2. jednání Zastupitelstva Karlovarského kraje (internetové stránky Karlovarského kraje)

Dopis hejtmana Karlovarského kraje JUDr. Josefa Pavla předsedovi Podvýboru pro heraldiku a vexilologii ze dne 25.4.2001 s kopií odborného stanoviska Jiřího Loudy a vyobrazením znaku

e-mail ing. Behenského z 11. 12. 2001 s podkladem pro výrobu praporu kraje P. Exnerovi

http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_symboly.html

http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_listy.html

First regional flags in the Czech Republic were adopted in 2001 after regions were given qualification to display their own symbols, i.e. arms and flag, according to the Regional Administration Act No: 129/2000. These symbols have to be proposed by the regional authorities and consequently officially granted by the Chairman of the House of Deputies. Therefore it was the Parliamentary Sub-Committee for heraldry and vexillology that has set a list of criteria with those the proposals from the regions would comply. They stipulate that both the shield of the arms and the surface of the flag are to be quartered similarly to the Greater Arms of Czechia. The first quarter of the arms is charged with the arms of Czechia (a silver double-tailed lion in red), Moravia (a red-silver chequered eagle in blue) or Silesia (a black eagle in gold) where the main part of the relevant region is situated. The other quarters have to symbolize the region and its administrative centre. The Flag is of a heraldic type repeating the arms and being in ratio 2:3. Some regions opened a competition for an appropriate design of their arms; expert commissions were established in other regions. The Olomoucky region was the only that turned to its famous citizen and the designer of the state arms Jiří Louda directly. This part of the series deals regional symbols of two newly established regions (Olomoucky and Karlovarsky) and those of the City of Prague, capital of the Czech Republic, possessing the same administrative status. Municipal arms (Fig. 1) and flag (Fig.2) of Prague are the only ones those did not meet requirements stipulated in the Sub-Committee's criteria. The arms of the Olomoucky region show Moravian and Silesian eagles in the first and the second quarter

while a blue wavy bend sinister in the third golden quarter stands for the Morava River flowing amidst the fields of wheat. Golden letters of SPQO in the fourth blue quarter refer to the municipal of the town of Olomouc (Fig.3). Architect Michal Karas is the author of the arms and the flag of the Karlovarsky region. He has designed a red-blue quartered shield with the arms of Czechia (1st quarter) and that of the town of Karlovy Vary (Carlsbad) (4th quarter). Blue quarters are charged with golden-silver symbols of this region – spas (a golden fountain with spouting silver water) and a mining industry (two crossed silver hammers with golden helms above two golden branches) (Fig.5).

PŘEHLED PRAPORŮ KRAJŮ, MĚST, OBCÍ A MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ UDELENÝCH V ROCE 2001

Předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Václav Klaus podepsal v roce 2001 šest rozhodnutí, jimiž udělil právo používat nový prapor téměř 350 subjektům České republiky. V následujících odstavcích je uveden abecední seznam subjektů podle jednotlivých rozhodnutí.

Kraje jsou uvedeny tučně velkými písmeny na začátku příslušného seznamu, města jsou uvedena tučným tiskem a městské části kurzívou. Barevná vyobrazení všech praporů výše uvedených měst a obcí včetně jejich oficiálního popisu a přehledných tabulek byla publikována v dalším díle publikace Vexilologický lexikon – prapory měst a obcí ČR 2001, který vyšel na jaře roku 2002.

Rozhodnutí č. 79 z 22. ledna 2001:

Archlebov (Hodonín), Brandýsek (Kladno), Brantice (Bruntál), Břasy (Rokycany), Březník (Třebíč), Bujesily (Rokycany), Bušovice (Rokycany), Cerekvice nad Loučnou (Svitavy), Čimelice (Písek), Dřevnovice (Prostějov), Hartmanice (České Budějovic), Hnojník (Frýdek-Místek), Horní Rožínka (Žďár nad Sázavou), Horní Újezd (Svitavy), Hostěrádky-Rešov (Vyškov), Hovězí (Vsetín), Chlumčany (Plzeň-jih), Chotoviny (Tábor), Jehnědí (Ústí nad Orlicí), Jinočany (Praha-západ), Kaly (Žďár nad Sázavou), Kamýk nad Vltavou (Příbram), Klentnice (Břeclav), Kostelec (Hodonín), Lavičky (Žďár nad Sázavou), Lhotka (Frýdek-Místek), **Libáň** (Jičín), **Litvínov** (Most), Loučka (Zlín), Michalovice (Litoměřice), Mlečice (Rokycany), **Morkovice-Slížany** (Kroměříž), Nezamyslice (Klatovy), **Nový Knín** (Příbram), Obědkovice (Prostějov), Ohrozim (Prostějov), Pchery (Kladno), Písečné (Žďár nad Sázavou), *Praha - Klánovice* (Praha), *Praha - Kunratice* (Praha), Příčina (Rakovník), **Rajhrad** (Brno-venkov), Seč (Chrudim), **Stráž pod Ralskem** (Česká Lípa), Strážov (Klatovy), Strážovice (Hodonín), Stupava (Uherské Hradiště), Tasov (Hodonín), Trhový Štěpánov (Benešov), Vedrovice (Znojmo), Vlachova Lhota (Zlín), Vrbice (Břeclav), Vřesová (Sokolov), Záříč (Kroměříž), Zděchov (Vsetín), Zdíkov (Prachatice), Žernovník (Blansko).

Rozhodnutí č. 83 z 5. dubna 2001:

Babylon (Domažlice), Bedihošť (Prostějov), **Březová** (Sokolov), Bulovka (Liberec), Čestlice (Praha-východ), Dolní Slivno (Mladá Boleslav), Drahaný (Prostějov), Dražovice (Vyškov), Horní Ves (Pelhřimov), Chotilsko (Příbram), Chrutenice (Beroun), Jarohněvice (Kroměříž), Jesenice (Praha-západ), Jestřábí (Zlín), Jiříkovice (Brno-venkov), Kateřinice (Vsetín), Klabava (Rokycany), Komárov (Beroun), Komořany (Vyškov), Křížanovice (Vyškov), Kujavy (Nový Jičín), Ledce (Brno-venkov), Libčeves (Louny), Libina (Šumperk),

Loděnice (Beroun), Moldava (Teplice), Němčice (Blansko), Nenkovice (Hodonín), Nížkovice (Vyškov), Nová Ves v Horách (Most), Opatovice nad Labem (Pardubice), Osík (Svitavy), Polerady (Most), Pozděchov (Vsetín), *Praha - Újezd* (Praha), *Praha - Újezd nad Lesy* (Praha), *Praha - Velká Chuchle* (Praha), Přívrát (Ústí nad Orlicí), Ptení (Prostějov), Rašovice (Vyškov), Senorady (Třebíč), Slopné (Zlín), Stará Ves (Bruntál), Strážek (Žďár nad Sázavou), Stříbrnice (Přerov), Šanov (Zlín), Študlov (Svitavy), **Tanvald** (Jablonec nad Nisou), **Terezín** (Litoměřice), Trboušany (Brno-venkov), Třebestovice (Nymburk), Valchov (Blansko), Vědomice (Litoměřice), Volduchy (Rokycany), Vysoká (Bruntál), Želetice (Hodonín).

Rozhodnutí č. 84 z 11. května 2001:

Bílá (Frydek-Místek), Bobrová (Žďár nad Sázavou), Bohdalice-Pavlovice (Vyškov), Borač (Žďár nad Sázavou), Brodek u Přerova (Přerov), Bystročice (Olomouc), Dlouhé (Žďár nad Sázavou), Dolní Heřmanice (Žďár nad Sázavou), Drnovice (Blansko), Hluboš (Příbram), Hluchov (Prostějov), Hnojice (Olomouc), Horní Město (Bruntál), Horní Police (Česká Lípa), Hustopeče nad Bečvou (Přerov), Huzová (Bruntál), Choteč (Pardubice), Kamenná (Šumperk), Klenovice na Hané (Prostějov), Kněždub (Hodonín), Kořenec (Blansko), **Kosmonosy** (Mladá Boleslav), Kozolupy (Plzeň-sever), Lešany (Prostějov), Lipník (Mladá Boleslav), Malhotice (Přerov), Medlovce (Uherské Hradiště), Moravany (Pardubice), Moravské Knínice (Brno-venkov), Olšany u Prostějova (Prostějov), Osice (Hradec Králové), Ostřetín (Pardubice), **Otrokovice** (Zlín), Pamětice (Blansko), Podivice (Vyškov), Polepy (Kolín), Radim (Kolín), Radkov (Opava), Rokytnice (Zlín), Rudice (Uherské Hradiště), Římov (Třebíč), Skalice nad Svitavou (Blansko), Stražisko (Prostějov), Sodoměřice (Hodonín), Svárov (Uherské Hradiště), Svatoňovice (Opava), Tečovice (Zlín), Třemešná (Bruntál), Tučín (Přerov), Uhřice (Blansko), Vacov (Prachatice), Valy (Cheb), Žákava (Plzeň-jih).

Rozhodnutí č. 87 z 27. června 2001:

KARLOVARSKÝ KRAJ, OLOMOUCKÝ KRAJ, PARDUBICKÝ KRAJ, Bělá pod Bezdězem (Mladá Boleslav), Blažkov (Žďár nad Sázavou), Bor u Skutče (Chrudim), Branišovice (Znojmo), Bratřejov (Zlín), Březsko (Prostějov), Citov (Přerov), Čelechovice na Hané (Prostějov), Černná ve Slezsku (Opava), Dobříchov (Kolín), Dobřív (Rokycany), Drmoul (Cheb), Drslavice (Uherské Hradiště), Fryšava pod Žákovou Horou (Žďár nad Sázavou), Hovorčovice (Praha-východ), Chodov (Domažlice), Choltice (Pardubice), Jakubov u Mor. Budějovic (Třebíč), Jedovnice (Blansko), Jesenice (Příbram), Jezernice (Přerov), Jívka (Trutnov), **Kladno** (Kladno), Komárno (Kroměříž), Křetín (Blansko), Křídla (Žďár nad Sázavou), Křižanovice u Vyškova (Vyškov), Lechovice (Znojmo), Lipová (Prostějov), Litenčice (Kroměříž), Lovčičky (Vyškov), **Luby** (Cheb), Martinice (Žďár nad Sázavou), Mrlínek (Kroměříž), Nová Pec (Prachatice), Opočno u Loun (Louny), Ostrov nad Oslavou (Žďár nad Sázavou), Ostrovánky (Hodonín), Pavlov (Břeclav), Pouzdřany (Břeclav), *Praha-Troja* (Praha), Ráby (Pardubice), Rataje (Benešov), Rohle (Šumperk), Rohy (Třebíč), Sedlec (Třebíč), Senetářov (Blansko), Slavoňov (Náchod), Srní (Klatovy), Sudice (Třebíč), Svěradice (Klatovy), **Šlapanice** (Brno-venkov), Šošůvka (Blansko), Těšany (Brno-venkov), Trpín (Svitavy), Tři Sekery (Cheb), Tvarožná Lhota (Hodonín), Valdíkovo (Třebíč), Vídeň (Žďár nad Sázavou), Vísky (Blansko), Vitčice (Prostějov), Vítovice (Kroměříž), Vítovice (Znojmo), Vrbátky (Prostějov), Zelená Hora (Vyškov).

Rozhodnutí č. 92 z 8. října 2001:

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ, LIBERECKÝ KRAJ, Albrechtice nad Vltavou (Písek), Bavory (Břeclav), **Beroun** (Beroun), Biskupice (Zlín), **Borovany** (České Budějovice),

Brno - Tuřany (Brno), Ctidružice (Znojmo), Dlouhá Stráň (Bruntál), **Dobříš** (Příbram), Dolní Ředice (Pardubice), Drahanovice (Olomouc), Horní Těšice (Přerov), Horní Životice (Bruntál), Hosty (České Budějovic), Hrušovany u Brna (Brno-venkov), Hudlice (Beroun), **Chrudim** (Chrudim), Jankovice (Uherské Hradiště), **Kadaň** (Chomutov), Kamenice (Praha-východ), Kamenný Újezd (České Budějovic), Karlova Studánka (Bruntál), Krabčice (Litoměřice), Krakov (Rakovník), Krakovec (Rakovník), Krasov (Bruntál), Lopeník (Uherské Hradiště), Loučany (Olomouc), Louka (Hodonín), Lužice (Olomouc), Mackovice (Znojmo), Milonice (Vyškov), Nemochovice (Vyškov), Novosedly nad Nežárkou (Jindřichův Hrad), Nový Přerov (Břeclav), Okřešice (Třebíč), *Opava - Komárov* (Opava), *Opava - Podvihov a Komárovské Chaloupky* (Opava), *Opava - Zlatníky* (Opava), Osečany (Příbram), Pavlíkov (Rakovník), Petrov (Hodonín), *Praha - Lochkov* (Praha), Prosečné (Trutnov), Prostřední Bečva (Vsetín), Tísek (Nový Jičín), Tučapy (Vyškov), Uhřice (Vyškov), Úsilné (České Budějovice), Václavovice (Frýdek-Místek), Vojnův Městec (Žďár nad Sázavou), Všetaty (Rakovník)

Rozhodnutí č. 97 z 22. listopadu 2001:

JIHOČESKÝ KRAJ, STŘEDOČESKÝ KRAJ, ZLÍNSKÝ KRAJ, Bělá u Jevíčka (Svitavy), Benešov (Blansko), Březová (Uherské Hradiště), Budišov (Třebíč), Černá u Bohdanče (Pardubice), Čížová (Písek), Dolany (Praha-západ), Domanín (Hodonín), Dyjákovice (Znojmo), Gruna (Svitavy), Halenkovice (Zlín), Horní Lhota (Opava), Hrubčice (Prostějov), Hrutov (Třebíč), Javorník (Svitavy), Kamenná Horka (Svitavy), Klášterec nad Orlicí (Ústí nad Orlicí), Kobylí (Břeclav), Kojetice (Praha-východ), Korolupy (Znojmo), Košíky (Uherské Hradiště), Kozojídky (Hodonín), Lutín (Olomouc), Malínky (Vyškov), Malinová (Rakovník), Medlov (Brno-venkov), Mezina (Bruntál), Mikuleč (Svitavy), Milenov (Přerov), Nedašov (Zlín), Nová Ves nad Popelkou (Semily), Obědovice (Hradec Králové), Olešnice (Hradec Králové), Píkárec (Žďár nad Sázavou), *Praha - Řeporyje* (Praha), Prokopov (Znojmo), Předměřice nad Labem (Hradec Králové), Přisnotice (Brno-venkov), Rostěnice-Zvonovice (Vyškov), Rudíkov (Třebíč), Řetůvka (Ústí nad Orlicí), Sepekov (Písek), Skorkov (Mladá Boleslav), Slavkov (Uherské Hradiště), Strakov (Svitavy), Světí (Hradec Králové), Svojetín (Rakovník), Syrovín (Hodonín), Štoky (Havlíčkův Brod), Šumice (Znojmo), Těmice (Hodonín), Vlachovice (Zlín), Voděrady (Blansko), Vranová (Blansko), Vysoké Studnice (Jihlava), Žitková (Uherské Hradiště) Petr Exner

NOVÉ VLAJKY

TURKMENISTÁN

V poslední době (1) vyšlo v odborných publikacích několik zpráv o změnách na vlajce Turkmenistánu. Ve Flag Bulletinu (2) byla uveřejněna krátká informace včetně černobílého vyobrazení vlajky a barevného obrázku standarty prezidenta republiky. V opravách č. 1 k Albu vlajek francouzského válečného námořnictva (3) se objevila kresba této vlajky spolu s detaily kobercového pruhu. A konečně i na Internetu bylo toto novum publikováno péčí anglického Flag Institutu, jako vždy ale bez doprovodných dat, kterých si vexilologové tak cení (4). Na oficiálních stránkách Turkemenské republiky je stále ještě vidět vlajka o poměru stran 1:2, mimochodem se světlým odstínem zeleného listu. U nezasvěceného čtenáře mohou ilustrace vyvolat zmatek, protože se od sebe liší.

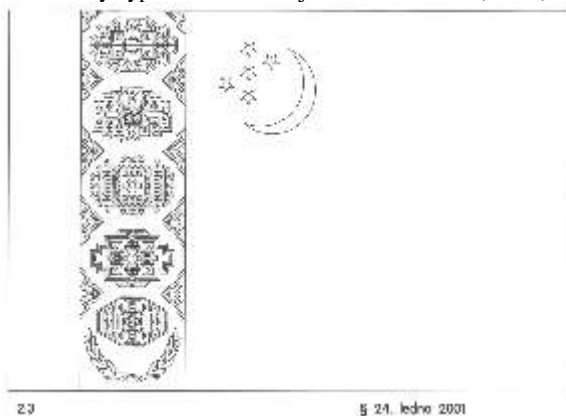
Zde může pomoci pouze státní turkmenská norma pojednávající technické podmínky týkající se státní vlajky země (5). Byla schválena dekretem prezidenta republiky č. 4800 ze 3. března 2000 a nese označení TDS 562-2000.

Obrázek vlajky uveřejněný v FB neodpovídá novému popisu. Vyobrazena je dosavadní vlajka (6) pouze se změnou proporcí, místo 1:2 nyní 2:3. Změn však bylo více:

- zelený pruh podél žerdi je širší než na vlajce z roku 1992, tmavě červený s kobercovými medailóny zato užší,
- trojúhelníkové vzory mezi jednotlivými kobercovými medailóny se mají dotýkat delší hranou zelených polí,
- bílý emblém skládající se z půlměsíce a pěti pěticípých hvězd je sestaven podle nové konstrukční metody, kromě toho ukazují všechny hvězdy jedním cípem směrem k dolnímu lemu vlajky.

Vyobrazení v citovaném Albu vykazují tytéž chyby, zato ale v barvě (7). Nejlepší kresbu lze najít na Internetu (Flag Institute).

Jak má tedy vypadat aktuální vlajka Turkmenistánu (**obr. 1**)?



Obr. 1

Zatímco dosavadní geometrie vycházela z délky vlajky, je v nové verzi brána za základ šířka vlajky, stanovená $B=1$. Všechny míry jsou pak vyjádřeny zlomky s přesností na tři desetinná místa. Vycházejí tak čísla, při kterých si jednotlivé délky lze jen stěží představit. Proto jsem převedl základní míru B na 100 jednotek. Výsledky se pak podobají procentům šířky vlajky, a to jsou snadno srozumitelné míry. V textu a na kresbách uvádím obě míry.

Zelený pruh u žerdi **(obr. 2)** je široký $1/5,555 B$ (18 jednotek). U vlajky z roku 1992 odpovídala šířka onoho pruhu $1/18$ délky, tj. při bývalém poměru stran 1:2 $1/9$ vlajkové šířky (11,1 jednotek). Znamená to, že u dnešní vlajky je pruh širší.

Tmavě červený pruh s kobercovými vzory je široký $1/3,703 B$ (27 jednotek), zatímco předchozí byl široký $1/6$ vlajkové délky (převedeno na vlajkovou šíři $1/3 B$, tedy 33,3 jednotek). Pruh je tedy užší než dosavadní. Výška pole s medailónem je stanovena jako $1/5,319 B$ (18,8 jednotek), výška nejnižšího pole s olivovými ratolestmi $1/3,937 B$ (25,4 jednotek). Tyto stanovené míry jsou očividně chybné. Sečteme-li zlomky, obdržíme ne 1, nýbrž 1,006:

$$\frac{4}{5,319} + \frac{1}{3,937} = \frac{15,748 + 5,319}{20,940} = \frac{21,067}{20,940} = 1,006$$

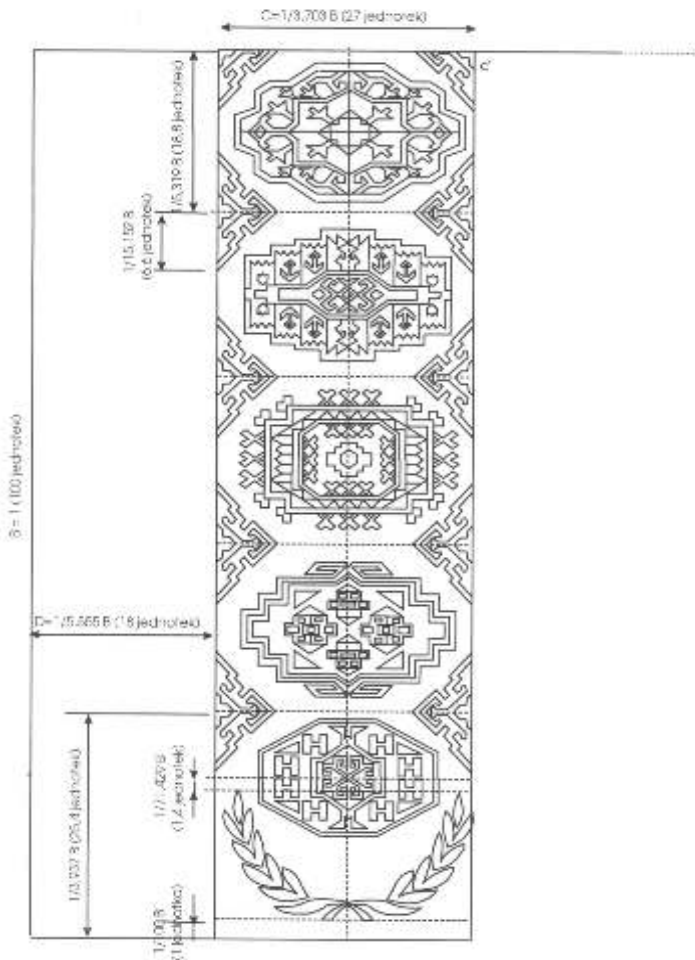
Stejný výsledek obdržíme při součtu jednotek:

$$(4 \times 18,8) + 25,4 = 75,2 + 25,4 = 100,6.$$

Aby rovnice vyšla, bylo by třeba redukovat jednotky, např. takto:

$$(4 \times 18,7) + 25,2 = 74,8 + 25,2 = 100.$$

Vrcholky olivových ratolestí jsou o $1/71,429 B$ (1,4 jednotek) níž než vodorovná osa nejnižšího medailónu. Dolní konce ratolestí jsou vzdáleny od dolního lemu vlajky $1/100 B$ (1 jednotka).

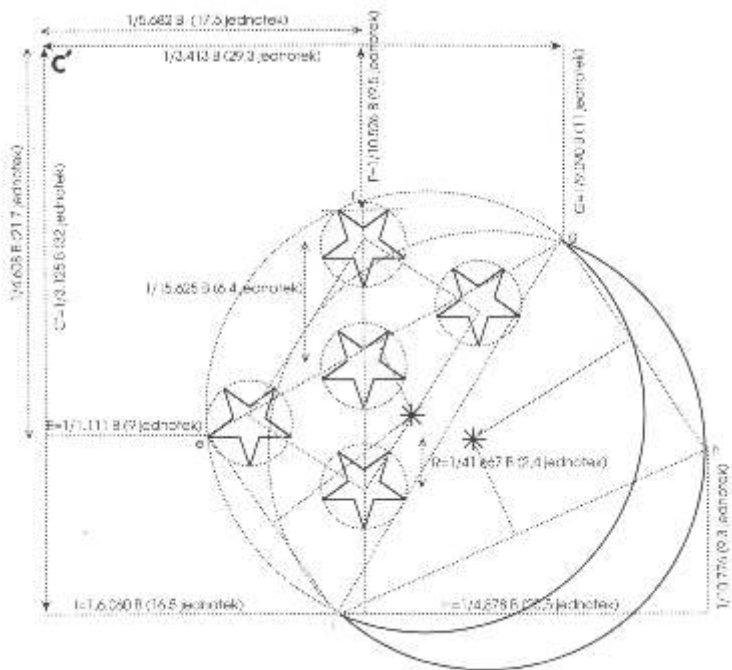


Obr. 2

Zdá se, že sled medailónů byl pozměněn, je však obtížné zjistit, zdali je to důležité nebo ne. Dosavadní vlajka je ukazovala v pořadí tekke, yamul, saryk, salor a choudor. Citovaná

norma je vyjmenovává a zobrazuje v pořadí (při obměněné transkripci) ahalteke, yomut, salye, chovdur a ersary.

Geometrická definice půlměsíce a hvězd byla rovněž změněna (**obr. 3**). Výchozím bodem je pravý okraj kobercového pruhu u horního lemu vlajky, který jsem pojmenoval c' , protože norma nestanovila jeho kratší pojmenování. Od tohoto bodu je třeba vést přímkou podél kobercového pruhu $C=1/3,125 B$ (32 jednotek), odtud svislici $I=1/6,060 B$ (16,5 jednotek) k bodu i , který pak představuje dolní cíp půlměsíce. Od tohoto bodu vést přímkou $H=1/4,878 B$ (20,5 jednotek) jako prodloužení přímkou I . Odtud svislici nahoru v délce $1/10,776 B$ (9,3 jednotek) k bodu h .



Obr. 3

Od bodu c' podél horního lemu nanést vzdálenost $1/3,413 B$ (29,3 jednotek), odtud pak dolů svislici $G=1/9,090 B$ (11 jednotek) k bodu g , představujícímu horní cíp půlměsíce.

Body i , h , g vytvoří trojúhelník. Svislice od středu odvěsen se křížují v bodě, který definuje střed kružnice znázorňující vnější okraj půlměsíce. Na náčrtku je střed označen hvězdičkou (*).

Od bodu c' nanést podél kobercového pruhu přímkou $1/4,608 B$ (21,7 jednotek), odtud svislici $E=1/11,111 B$ (9 jednotek) k bodu e . Body e , i , g vytvoří trojúhelník, který podobně jak shora popsáno určí střed kružnice o stejném poloměru pro vnitřní okraj půlměsíce.

Popis konstrukce je značně složitý. Domnívám se, že by bývalo stačilo určit oba středy kružnic a jejich shodný poloměr.

Jak vzhled, tak i konstrukce hvězd a jejich polohy byly nově definovány. Jednotný poloměr myšlených kružnic, ve kterých jsou vepsány hvězdy, měří $R=1/41,667$ B (2,4 jednotek). Všechny jsou obráceny jedním cípem dolů. Od bodu c' je třeba vést podél horního lemu přímkou v délce $1/5,682$ B (17,5 jednotek), odtud svislici $F=1/10,526$ B (9,5 jednotek) k bodu f. Na svislici k přímkce F v bodě f leží oba horní cípy horní hvězdy.

Na přímkce F prodloužené k přímkce IH leží dvě další hvězdy, jejichž středy jsou od sebe vzdáleny $1/15,625$ B (6,4 jednotek). Levá hvězda leží tak, že její levý cíp je shodný s bodem e. Střed pravé hvězdy leží na pravém vrcholu rovnoběžníku vytvořeném ostatními středy hvězd podle vyobrazení.

Norma stanoví barvy podle speciálního atlasu pro barvy v textilním průmyslu (Pantone Textile 1992):

- zelená 16-6240 TP,
- červená 17-1654 TP,
- žlutá 14-0955 TP,
- černá 19-4205 TP.

Francouzské album uvádí pro nás srozumitelnější srovnávací barvy:

- zelená Pantone 342C / CMYK 100c 0m 70y 40k,
- červená Pantone 187C / CMYK 0c 91m 72y 24k,
- žlutá Pantone 1375C / CMYK 0c 38m 76y 0k.

Ve Flag Bulletinu se dočteme, že první státní vlajka byla zavedena 19. února 1992 u příležitosti narozenin prezidenta Nijazova. Tento den byl prohlášen za Den národní vlajky. Oranžové olivové ratolesti byly přidány 19. února 1997 na znamení nové politiky země zdůrazňující neutralitu. 2. ledna 2001 vyzval prezident (mimochodem doživotní s titulem Turkmenbaši - vůdce turkmenského národa) k vyvěšování vlajky na všech budovách země. Zákon zavádějící novou vlajku nese datum 24. ledna 2001(8).

Jiří Tenora

(1) Psáno v říjnu 2001.

(2) Flag Bulletin č. 199 (květen-červen 2001), s. 119.

(3) Album des pavillons nationaux et des marques distinctives, Corrections n° 1, červen 2001.

(4) <http://www.flags.net/TKST.htm>

(5) State standard of Turkmenistan TDS 562-2000.

(6) Jiří Tenora: The National Flag of Turkmenistan of 1992. Raven, 1995, sv. 2, s. 65.

(7) Hlavní redaktor Armand du Payrat se omluvil, dílo bylo už v tisku, když se mu norma dostala do rukou.

(8) O zavedení vlajky Turkmenistánu v roce 1992 referoval A. Basov v čísle 85 našeho zpravodaje, o přidání olivových ratolestí J. Martykán v čísle 104.

RŮZNÉ

JUBILEUM JINDRY ALBRECHTOVÉ

Je to k nevíře, ale neúprosný kalendář ukazuje, že paní Jindra Albrechtová oslavila 13. května letošního roku v Hradci Králové své jubilejní narozeniny. Kouzlo vlajek ji zaujalo už v časopise Lidé a země a je tedy samozřejmé, že patří ke členům, resp. členkám Vexilologického klubu už od konce roku 1972. S klubem velmi čile spolupracovala, což se promítlo i do jejích příspěvků do zpravodaje. Zajímavý byl ten, který nazvala Moje vexilologická sbírka (č. 35/1979); v něm pojednala o technice ukládání nashromážděného vexilologického materiálu. Bývala i pilnou návštěvnicí našich výročních schůzí. Její poznámky vynikaly vždy dokonalou dikcí a

příkladnou češtinou, v níž nezapřela svou původní učitelskou profesi. I když dnes už nemá na vexilologii tolik času jako dříve, láska k vlajkám ji neopustila a vexilologické dění stále sleduje. A tak jí přejeme do dalších let všechno nejlepší.

Ludvík Mucha

PADESÁTINY ALEŠE BROŽKA

O dospělosti našeho klubu mě nepřesvědčilo ani tak poslední číslo *Vexilologie*, věnované jeho třicetinám, jako fakt, že i nejmladší z členů jeho přípravného výboru ing. Aleš Brožek překročil 22. května 2002 magickou hranici 50 let. Jeho zásluhy o úspěšný „rozjezd“ činnosti klubu zejména na poli vydávání jeho zpravodaje a dnes respektovaného vexilologického periodika světového významu, jakož i o navázání mezinárodních kontaktů klubu, mnohokrát již byly a dozajista i ještě budou podrobněji zhodnoceny, já bych chtěl při této příležitosti vzpomenout a ocenit zejména Brožkovu svěrepost a cílevědomost, se kterou prosazuje vysoké odborné požadavky na kvalitu odevzdaného díla, tedy zejména dalšího čísla *Vexilologie*. I když sám mívám problémy s jejich naplněním, nakonec se těmto nárokům vždy podřídím, protože vím, že jejich výsledkem je rostoucí úroveň našeho zpravodaje. Chtěl bych Alešovi při příležitosti jeho padesátin za tuto zdravou náročnost poděkovat a popřát mu, aby se s přibývajícím věkem neměnila ve stařeckou malichernost a tvrdohlavost.

-jm-

OUTLINES OF THE EARLIEST HISTORY OF FLAGS

This special issue of VEXILOKONTAKT has been available for our foreign friends since April 2002. Its author J. Martykán summarizes all available data on the vexilloids and the oldest flags in the cultures of the Near East (Egypt, Mesopotamia), the Far East (China and India), Europe and America. Moreover, the vexillological sensation – the oldest preserved flag from the 2nd century B.C. - is presented here for the first time. The publication is dedicated to the 30th anniversary of the Vexillological Club and brings many interesting data on this subject on 44 pages and 33 illustrations. If you are interested in, send kindly price of this publication in amount of USD 7,- (for overseas) or EUR 5,- (for Europe) cash, including postage, to the address of the Club. Price reduction 50 % for the VK-members is still valid. (Redakce)

Autoři hlavních článků:

Ing. Petr Exner (petr.exner@uhk.cz), Havlíčkova 294, 500 02 Hradec Králové

Mgr. Pavel Fojtík (fojtikpa@volny.cz), Prusíkova 2435, 155 00 Praha 5

Ing. Jiří Tenora (jiri.tenora@t-online.de), Preussenstr. 20 B, D-12524 Berlin

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) – the journal of the Vexillological Club, CZ-130 00 Prague 3, Pod lipami 58, The Czech Republic. Editor-in-chief Aleš Brožek. Editorial Board A. Brožek, J. Eichler, P. Exner, P. Fojtík, J. Hubka, J. Martykán, L. Mucha, Z. Svoboda and J. Tenora. Artwork Petr Exner. English translations Jaroslav Martykán.

June 2002

No. 124

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravodaj Vexilologického klubu, 130 00 Praha 3, Pod lipami 58. Výkonný redaktor ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení ing. A. Brožek, mgr. J. Eichler, ing. P. Exner, mgr. P. Fojtík, J. Hubka, ing. J. Martykán, doc. dr. L. Mucha, CSc., dr. Z. Svoboda a ing. J. Tenora. Výtvarně spolupracoval ing. Petr Exner. Anglické překlady Jaroslav Martykán.

Červen 2002

č. 124